

Адам ағзасында кездесетін ХИМИЯЛЫҚ ЭЛЕМЕНТТЕР

орындаған: :Жамидов Айбек

Таблица 1 Примерный кормовой рацион для телят от 6 до 30 месячного возраста.

Зимний период (октябрь-май)					
Корм	от 6 до 9 месяцев	от 9 до 12 месяцев	от 12 до 18 месяцев	от 18 до 24 месяцев	от 24 до 30 месяцев
Сено (кг)	4,0	5,0	5,0	6,0	6,0
Солома (кг)	2,0	2,0	3,0	4,0	4,0
Силос (кг)	4-5	8-9	10-12	13-14	15-16
Концентраты (кг)	2	2	2,5	3	4
Соль поваренная (г)	20	20	20	30	30
Летний период (июнь-сентябрь)					
Зелёная трава (кг)	25	30	35	40	60
Концентраты (кг)	0,5	1	1	1,5	2
Соль поваренная (г)	60	70	80	100	100

Фосфор көптеген жай заттармен - оттектен, галогендермен, күкіртпен және кейбір металдармен тотықтырғыш және тотықсыздандырғыш қасиеттер көрсете қосылады.

Қызыл фосфорға қарағанда ақ фосформен реакция жеңіл жүреді. Фосфордың металдармен қосылысы фосфидтер деп аталады, олар суда жеңіл айырылып, сарымсақ иісті өте улы тұрақсыз газ фосфин PH түзеді

ФОСФОР

Азотпен салыстырғанда фосфор элементінің бейметалдық қасиеттерінің кему, оның жай заттарының қасиеттеріне әсер етеді.

Фосфордың әрбір атомы перамиданың төбесінде орналасқан. Молекулалық торлы басқа заттарға ұқсас, ақ фосфор жеңіл балқиды және ұшқыш.

Темір адам өміріне қажетті, қанның құрамына кіреді

ЖЕЛЕЗО

Железо (лат. Ferrum) — химический элемент VIII группы периодической системы Менделеева; атомный номер 26, атомная масса 55,847.

Тіршілік үшін маңыздылығына қарай химиялық элементтерді үш топқа бөледі:

бөледі:

- 1.Тіршілікке қажетті элементтер. Олар адам ағзасында үнемі болады және ферменттер, гормондар, дәрумендер құрамына кіреді : H, O, Ca, N, K, P, Na, S, Mg, Cl, C, I, Mn, Cu, Co, Fe, Zn, Mo, V. Олардың жетіспеушілігі адамның қалыпты өмір сүруін бұзады.
- 2.Қосымша элементтер. Бұл элементтер жануар мен адам ағзасында болады: Ga, Sb, Sr, Br, F, B, Be, Li, Si, Sn, Cs, Al, Ba, Cl, As, Rb, Pb, Ra, Bi, Cd, Cr, Ni, Ti, Ag, Th, Hg, V, Se. Олардың биологиялық маңызы осы уақытқа дейін толық зерттелмеген.
- 3.Өте аз элементтер. Адам және жануар ағзаларынан табылған, мөлшері және биологиялық маңызы белгісіз.

Элементтерді тірі ағзалардағы орташа мөлшеріне қарай үш топқа бөледі :

- ▣ 1. Макроэлементтер (оттек, сутек, көміртек, азот, фосфор, күкірт, кальций, магний, натрий және хлор); ағзадағы мөлшері 10% — дан жоғары болады.
- ▣ 2. Микроэлементтердің (йод, мыс, мышьяк, фтор, бром, стронций, барий, кобальт) ағзадағы мөлшері 10%-15%.
- ▣ 3. Ультрамикроэлементтер — сынап, алтын, уран, торий, радий және т.б. Олардың ағзадағы мөлшері 15% — дан төмен.

Тірі ағзаға қажетті тіршілік металдары деп аталатын металдардың жалпы сипаты бойынша шамамен салмағы 70 кг адам ағзасында тіршілік металдарының мөлшері төмендегідей болады :

- ▣ кальций – 1700 г,
- ▣ калий – 250г,
- ▣ натрий – 250 г,
- ▣ магний – 42 г,
- ▣ темір – 5 г,
- ▣ мырыш – 3 г,
- ▣ мыс – 0,2 г,
- ▣ марганец, молибден, кобальт – барлығы шамамен 0,1 г

Ағзаға қажетті негізгі қоректік заттар

Негізгі қоректік заттар	Тәуліктің мөлшері	Негізгі қоректік заттар	Тәуліктің мөлшері
Белоктар Майлар	85г 102г	Көмірсулар	380-400г
Негізгі қоректік заттар	Тәуліктің мөлшері	Негізгі қоректік заттар	Тәуліктің мөлшері

Минералды заттар

Кальций	800 мг
Марганец	5-10 мг
Молибден	0,5 мг
Магний	400 мг
Темір	14 мг
Мыс	2 мг

Витаминдер

V ₁ (тиамин)	1,7 мг
V ₂ (рибофлавин)	2,0 мг
V ₆ (пиридоксин)	2,0 мг
V ₉ (фолацин)	200 мкг
V ₁₂ (цианкобаламин)	3 мкг